

N.

RM III. 543.

DISPUTATIO THEOLOGICA

D. E.

V O T I S,

QUÆ

FAVENTE DEO OPT. MAX.
SUB PRÆSIDIO

77

Plurimum Reverendi ac Celeberrimi VIRI,

D. A N D R E Æ E S S E N I I,

S.S. Theologiæ & Phil. Doctoris, illius in Almâ Academiâ
Ultrajectinâ Professoris, Ecclesiæ ibidem Pastoris vigilantissimi,

Publicè ventilanda proponitur,

M. N. 83

A

M A T T H I A V A R A D I N O, Transylvano,

Die 22. Decemb. loco horisque solitis.

*Rep. ac S. Viro Donno Andrea
Loreshalmi, quondam Præceptari
Venerando missit*

Auth. & Resp.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officinâ G I S B E R T I Z Y L I I, Bibliopolæ.

• C I O I O C L X V I . •

D. PAULC BELDI, DE UZON.
 Illustrissimi ac Celsissimi Principis Transylvaniæ, &c. Dni D. MICHAELIS APAFI, CONSILIARIO Gravissimo, intimo; Univerſorum in Transylvaniâ Militum Campeſtrium GENERALI Bellicoſiſſimo; Inclyti Comitatus Szolnok Interioris COMITI meritiffimo; Trium Sedium Siculicalium SEPSI, KEZDI & ORBAI, JUDICI REGIO Æquiffimo; ubique Supremo:

Magno Patriæ afflictæ Patri; Acerrimo Orthodoxia Defenſori, Conſantiſſimo Aſſertori, Liberaliſſimo Promotori, Nutricio Eccleſiarum Dei admirando zelo zelanti, Fervidiſſimo &c. Domino horando, Maxcenati Munificentiffimo, ac Patrono piſſimo, de ſtudiis meis optime merito, ac quoad in hoc Fragilitati obnoxio vita Tabernaculo hoſpitari liceat, ſemper memorando.

HEROS GENEROSE!

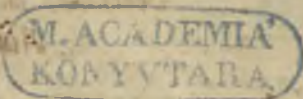
Verecundo admodum rubore, in Generoſi Tui Nominis, omni ævo memorandi, Conſpectum, immaturus, humilem magè veniam ſperans, quàm fluxam, fugacemque Vulgi gloriæ umbram captans, prodeò; & cum hoc Chartaceo, humilis animi, munuſculo, coram Ampliſſimâ Tuâ Generoſitate, abſens, compareo. Vereor enim nimis, ne fulgentem Tui Generoſi Nominis Candorem, rubenti taliter Fœtui, præfixum eſſe, aliquâ fuſcâ caliginè inumbret. Idque vereor meritò, cùm Magnos magna decere, non ſim nescius: Hoc verò tam eſt exiguum, ut, vix, *lumine*, nedum tali, ut Tuum, Heroico Nomine, dignum ſit. Verùm tamen, cùm Pio pectori Generoſæ Tuæ Amplitudinis, mens Doctrinæ cœleſtis avidiſſima, innatet, licet Illuſtrem Generoſitatis Tuæ ſplendorem, Tuumque Patrocinium, Pietatem, Zelum, quibus totum me, Tibi, jam à Quinquennio mancipâſti, non attingam: Spero tamen, eâdem pietatè, eodem zelo, eâdem denique Frontis ſerenitate, quâ ME-IPſVM, Hoc quoque acceptum iri. Ut autem hoc & ampliùs conſequi Valeam: TE GENEROSUM DOMINUM, TUAQUE OMNIA, Divinæ protectioni tranſcribo:

Me vero, & has ſtudii mei Theologicæ primitias, in ſyncerum gratitudinis, Symbolum

VESTRÆ GENEROSITATI,

Inſcribo, Offero, Conſecro,

MATTHIAS VARADI,
Author & Reſpond.

V O T I S.

T H E S I S I.

M. X. 83.

Multi admodum sunt peccatorum insolentium foetus: multa pravi cerebri figmenta, apud omnes supersticiosos: praesertim apud Turbulentum Gregem cornutorum Pontificum, futiliter jaectantur, quae magnam divae Sanctitatis & purae devotionis laudem, sub depicta larva, sibi vendicant, & Traditionum, vel Ecclesiasticorum Cultuum à Deo institutorum nomine, magnifice, contra Divinam *ἐξουσίαν*, mandatum, & Auctoritatem; contra ejus majestatem, & S. S. Litterarum plenitudinem (*Matth. 15. 9. Esai. 29. 13. Col. 2. 22. 23. Deut. 12. 8. &c.*) cujusmodi *Vota, Vita Monastica*; Processiones Religiosae; Flagellationes spontaneae; nudipedalia etiam sunt, commendantur. Quae tamen omnia, tum ex Ambone in Templis, tum ex Cathedra in Academiis, lingua & calamo, à solidis, & orthodoxis Theologiae Doctoribus, satis superque proclamata, prostrata, & refutata ejulent: non tamen dissentaneum duxi, eorum mentem & Argumenta, de Votis saltem, disserturus, novissime revolvere; & quae hoc Titulo involvuntur, liberius, pro instituti ratione, paucis, examinare.

II. Frequens Schola Theologorum varias cudit Voti Definitiones, quae cum eodem ferè redire videantur, libuit nobis quoque non aliter definire: *Votum est hominis, Spontanea & religiosa, rerum licitarum & possibilium, Deo facta pollicitatio, ad animum gratum, officiumque, pium ei testificandum*. Sic tali Definitione posita, hanc Triplici via, rem praemanibus sudantem persequar: I. Causas in Definitione complexas explicare. II. Varias ejus considerationes contemplari. III. Denique Famosa illa Tria Pontificorum Vota in specie examinare, nitor.

III. Inquirenti igitur *Causam Efficientem*, occurrit homo, qui pro ratione objecti variè quoque considerari potest: In Voto scilicet generali, potest esse quilibet; in speciali verò non nisi I. Qui sanè ratione pollens, solidi Judicii usum per aetatem amplexus est: quo pacto, Puerorum, furiosorum & Stultorum Vota illegitima censentur: tamen enim ratione quali quali polleant, quia judicium discretivum prudens & constans à talibus exultat, Vota facere non possunt. II. Vovens debet esse sui juris & *αὐτεξουσίαν*; ut saltem, quoad rem vovendam, alii subiectus non sit. Secus enim Votum à talibus factum, juxta *Numer. 30. 4. 5.* irritum fieri potest. hoc tamen Casu excepto: si quis verae Religioni, se astringere volens, voveat, Tale Votum, nec Celsitudo, nec Majestas, nec cuiusquam Auctoritas impedire, & irritum facere potest.

IV. *Materia Voti* praecipue, in rebus vovendis, seu quae voveantur, considerari

potest: quæ, ut *Votum firmum* & benè fundatum sit, in his sequentibus consistit: 1. Fiat tam de faciendis iis quæ Deo placent, quàm iis omittendis quæ displicent. Placent autem ei maximè illa, quæ in specie ab ipso præcipiuntur; juxta quod fieri debere omne votum, sequentes rationes suadent. 1. Q. non minus improbanda est ἐθελοθρησκεία, i.e. Voluntarius Cultus, in Votis, quàm in universo cultu Divino, *Deut.* 12. 8. & *Col.* 2. 22. 2. Q. in sanctis quoque talis Voti luculentum extat exemplum; ut in Patriarchâ Jacobo: qui verum Deum, non verò alienos, se culturû vovit, *Gen.* 28. 20. At hoc sub præceptû, *Exod.* 20. *Deut.* 5. exhibitû, cadit. Similiter *Aana*, 1. *Sam.* 1. 11. vovit se Deo daturam, si modò ejus recordando, semen daret: at hoc lege à Deo, *Num.* 8. 16. exhibitâ, five quâ *Levita*, five quâ *Primogenitus* esset, *Sanctum Domino erat*, & debebatur. 3. Q. De aliis quoq; Votis, eorumq; modis satis clarè, Deus ipse, quid sibi placeret, expressit. *Lev.* 27. à vers. 2. ad 24. Dixi præterea paulò superius, *Votum* quoq; fieri debere, de omittendis iis, quæ Deo displicent: quænam autè illa sint, ea etiâ Deus *Lev.* 22. 23. & *Deut.* 23. 18. clarissimè exposuit. Neq; hîc quis putare debet, ob id, quia vi & naturâ Præcepti, obligamur ad aliquid faciendû vel omittendum, obligationem per votum denuò factam, esse & fieri supervacaneâ. Tum 4. Q. bonum bono additum facit majus bonum. 2. Q. magis excitat nos ad præstandum debitum officium. Nec præterea quicquam absurdi sequi putamus, ex eo, si vel novam obligationem, vel prioris renovationem nobis objicientibus concedere velimus.

V. Fiat 11. de Possibilibus: quæ hîc Possibilitas tum Subjectiva, tum verò Objectiva spectari potest. Et certè stultum homini foret vovere, quæ activitatis suæ sphæram transcenderent: ut sit in Voto *Continentiæ*, ubi istud donum non existit: Sic etiâ vovere unâ nocte ex Belgio in Hungariam, remotam perbellè Regionem, transmigrare, pedibus in Indiam contendere, volare, res vesana est. 111. Fiat *Votû*, non de rebus simpliciter necessariis; ut quæ citrad quoque sunt res Fatales seu inevitabiles. Sic mori &c. res inevitabilis juxta *Hebr.* 9. verùm de rebus arbitrariis & nostri judicii fieri debet. 1v. Fiat etiâ de rebus mediis & indifferentibus, si scilicet inde gloria Dei, & nostri aliorumque salutaris ædificatio exurgat. v. Fiat de rebus talibus, quæ naturâ sua non sunt malæ: nec enim propter id *Matris Mice* *Judic.* 17. 3. *Votum* Deo gratum esse poterat; ut & *Judæorum* de Pauli interitû *Votum* voventiû, *Act.* 23. 12. Deo fuit odiosum. Sic nec *Pontificiorum* *Votum* Deo fore gratius puto; quò imaginum, & Reliquiarum cultum, nec non *Sanctorû* invocationem, vovere præsumunt: ut & quò à Dei Sanctissimis Præceptis ad *Guramantas* abducuntur iniquè: ut sit in Voto illo triplici; de quo, suo loco fusiùs in specie agemus. Sed nec majus bonum impediri debet: quod impeditur reverâ, dum inepti prorsùs reddimur ad omnia officia, tum quæ pauperibus, tum quæ parentibus, tum quæ proximis deberemus, præstanda: ut sit præsertim in iisdem *Religiosorum* votis. vi. Fiat denique non de *Tricis leviculis*, rebus titivilliti, nullius frugi, momenti, & vanis; quælia sunt inter vulgus frequenter: Templum,

vel ipsummet bustum, nocte ingredi; Veru eò deportare; Tumulo infigere; aliquid indidem exportare; Fossam transilire; mensuram certam vini (cum floribus vulgò dictis) exhaurire, &c. Eò ipso enim nomen Dei Sanctissimum prophanatur temerè; cùm voto non possit non inesse religiosa invocatio.

VI. *Forma Voti* in Spontaneitate & Religiositate statui potest: quatenùs scilicet homo, non coactè, sed ultrò, sponte suà & liberè; imò religiosè, sanctè, se & suum Officiu Deo pollicetur. Additur verò *religiòsè*, ut non tantum à simplici mentis proposito, sed & ipsà vulgari promissione distinguatur. Sed specialius voti hujus Formalitas, in hisce sequentibus consistit. 1. Debet ex certo & deliberato consilio fluere; ne ut illud *Iephta*, Judic. 11. 32. 33. *Saulis*, 1. Sam. 14. 24, 29, 30. & *Israelitarum*, Judic. 21. 1.-- temerarium fiat; ut & hodiè inter Pontificios multa vota, cum maturò judicio non suscipiantur, ab illis scilicet, qui violenter, inuitis quoque parentibus extorti, monasticam vitam profitentur, temeraria sunt. 2. Debet cum magnà divini nominis reverentià fieri; idque propterea quòd in talibus votis, religiosè, Dei sanctissimum nomen, & si non explicitè semper, saltem implicitè, invocari soleat. Unde, errante conscientià referri ad sanctitatem & Religionem, quæ eò non pertinent, ut Tria illa Vota Monastica, Item Vota Peregrinationis, verissimè, concludo.

VII. Sed & Finis Voti venit examinandus: quòd scilicet nostram animi, ultrò citròque jactati, commoti, synceritatem testatam, promptaque officia, erga Deum, testata facimus, ad ipsum synceriori, & pleniori animi affectu colendum. *Specialius*: Omne Votum propter hunc triplicem finem fit: I. Ut homo gratitudinem suam, pro beneficiis acceptis, Deo testetur. II. Ut mediante virtutum exercitatione, se adversus peccata præmuniat. III. Ut fidem, pœnitentiam, & obedientiam foveat. Undè etiàm Pontificii, anguillarù instar elabentes, finem Voti ulterius promovent, ac Cultum esse verè necessarium, & apud thronum gratiæ meritorium, erranter, & falsò opinantur. Nec enim omne Votum, pro essentiali parte Cultus à Deo instituti habendum est; etsi quædam sic.

VIII. Hic ullum dari Votum, pro parte Cultus Divini habendum, nec simpliciter negavi; nec tamen in adversorù malas deflecto me partes. Verè enim datur tale votum, quod Cultus à Deo instituti, verè pars statuitur. Cujus rei veritas ex istà Distinctione sic patescit: Omne Votum vel pro *Moralis obedientiæ*; vel *Cerimonialis*; Vel *Rerum externarum* pollicitatione sumitur. In *prima* notione usurpatum votum, verè esse, fuisse, ac semper Cultum Deo gratum futurum non est dubium. At in *secunda* notione usurpatum, etsi in V. T. œconomià pars divini Cultus fuerit; tamen ejusmodi rerum Cerimonialium & Sacrificiorum Vota, nec simpliciter, quæ talia, nunc imitari nos debere, nec pro parte aliquà Cultus divini haberi, constanter affirmo. 1. Q. Nobis è Gentibus oriundis & sub Euangelio degentibus, nihil quicquam istarum Cerimonialium commune cum Judæis est. Sunt enim per Christum abrogatæ. 2. Q. Nullibi in Sacris, Judæorum eorundem Cerimonie, nobis sub isto titulo commendantur.

mendantur. 3. Q. nec respectus ille specialis, quò illi, Vota talia faciebant, Populum N. Test. attingit. Illi enim in illa Terrâ Patribus promissâ, fideles Dei Coloni esse debebant; & subindè vovere.

IX. Verùm, solent hîc Esaiam Prophetam cap. 19. 21. protrudere dicentem: *In illo Tempore agnosceat Ægyptiù Iehovam, & vovebunt ei vota* &c. Et hinc Vota carimonialia fieri debere, & nunc in N. Test. concludunt: Q. Esaias de tempore revelati Euangelii loquitur. In quo loco, concedimus Prophetam de Euangelii tempore loqui. Sed de Cerimoniali cultu, in illo tempore fieri debito, sermonem ibi esse, negamus. Deinde Ecclesia N. Test. vovet Deo vota, sed de rebus moralibus, cultum scilicet, sub hâc œconomia, debitum. Quæ, siquidem nos in pietate juvent & promoveant, ab iis desistendum non est. Obj. 2. Divus Prophetâ David, *Psal. 76. 12. ait: Vovete vota & persolvite ea Iehova.* Ergo N. Test. Fideles quoque vovere debent. Resp. Illud mandatum propriè & proximè Judæos spectabat. 2. Vovere ibi pro laudibus & gratiarum actionibus lege morali debitis, intelligitur, ut ipse *Psal. 56. 13.* exponit. Sed non de tali voto hîc nobis sermo est. Porrò in *Tertiâ* notione, scil. cum Votum rerum externarum pollicitationem significat, subsidium duntaxat & administraculum Cultûs divinitûs instituti, tum in V. tum in N. Test. habitum fuit, est, & erit habendum.

X. Jam ex tali examine Voti, quale in *Causis* factum est, tum erroneam nonnullorum singularis meriti opinionem, nec non spem vacillantem, Deum independentem, liberrimum Dispensatorem, ex debito obligantem, cecidisse videmus; tum excitati, ulterius promovemur, ad inquirendum illud *Objectum*, cui simpliciter Votum fieri, & nuncupari debeat. Et, Q. Solus ille Deus *καρδιωγρός τις*, cordium Scrutator; Consiliorum Indagator, *Ier. 17. 10. Rom. 8. 27. Apoc. 2. 20.* prædicatur; Cùmque nemo præter eum, Votisragis pœnas spirituales & æternas infligere, & sic ultionem sumere, potens sit, ipso solo Vindice Scelerum acerrimo existente, *Hebr. 10. 30.* &c. Præterea cum voto Religiosa in vocatio inquit; ac proinde S. S. Litteræ, hunc actum Soli Deo deferri debere, clarissimè evincant. *Psal. 76. 12. Num. 30. 2. 3. Dent. 23. 21. 23. Psal. 50. 14. Esai. 19. 21.* Sanctorum quoque exempla idem doceant. *Gen. 28. 20, 21, 22.* Idem quoque Solus Deus; non verò Angeli, non sancti viventes & demortui (quod Papanæ Ecclesiæ delirium est; quò ipsò cœnum Idololatriæ turbidum, non forbere, se excusare nequeunt) Objectum genuinum Voti, verè statui potest, & debet.

XI. Dico quippe; & ingenue, actum Voti, Angelis & Sanctis quibuscunque fieri debere, diffiteor. I. Q. est *Actus* cultûs religiosi: vel (ut cum illis loquar) *Latria*: Thomâ sic definiente. II. Q. Lombardus quoque, *Spontaneæ promissionis Deo factam pollicitatione*, definit. *Libr. 4. dist. 88.* Cui etiam Bellarm. alludit; cum Votum, *Religiosam & Deo factam promissionem*, fatetur. De *Monach. cap. 14.* Ergò vel eorum mente, hunc actum Soli Deo deberi, dubium non est. Si quis vero id tentare ausit, quòd Sanctis etiam Angelis, præter Deum, talem actum deferat, se aper-

tum

tum & prophanū idololatrā, palām fateatur oportet. Sed ecce hominis astutiā! ne ex ejusmodi cœno haurire, quod tamen verè forbillant, videantur, *Thomas*, duram hanc sibi humero provinciam imponens, eorum vice, tali malè fabricatā distinctione, effugium quærit: Distinguendum est, *inquit*, inter promissionem quæ est *Voti Materialis*, & *Votum ipsum Formaliter*: Scilicet ipsam promissionem Angelis, Sanctis &c. fieri posse; *Votum* verò *Soli Deo*. Verum ultrò, istud corruiere necesse est.

I. *Q.* hâc distinctione admissâ, etiam *Sacrificium Sanctis materialiter*, tanquam proprio termino, poterit offerri; quod est idolatricum. 2. *Q.* *Cajetanus Tom. 2. quest. 88. Art. 5.* & *Bellarminus De Sanct. Beat. libr. 3. cap. 9.* hic acerrimè sibi invicem contradicunt: cum *hic*, *Non eadem ratione fieri Votum Deo & Sanctis*: Ille, *Eadem ratione fieri debere Votum Deo & Sanctis, statuat*. Prius itaque inter se convenient, antequàm nobis, persuadeant, oportet. III. *Sanctis deferri hic actus non debet*; *Q.* de tali voto, *Sanctis Angelis faciendo*, (ipso *Bellarmino* fatente, in definitione ejus superius datâ:) vel unicum verbū, quod ipsis patrocinaretur, in *Scripturis* non reperitur. Cùm verò sic excipiunt: *Votum Sancto nuncupatum in Deum redundat*. Ad hoc *R.* Est pallium nefandæ idololatriæ, impiam consequentiam sub se fovens. Ita enim omnes *Latriæ* actus creature, sub specie honoris divini, exhiberi possent.

XII. Atque sic *Voti naturâ*, ejusque *Objectô* genuinô, cognitis: *Varia jam consideratio speculanda* occurrit. Consideratur igitur vel in ordine ad omnes fideles *Universaliter*. Vel ad certos quosdam *Specialiter*. Quantum ad *Primum*: Illud ab omnibus fidelibus, in *Sacramento initiationis*, solet nuncupari, in quo, *Diabolo & mundo abrenunciantes*, nomen *Christo* dare, ac sollemniter *Deo* se obstringere solent. Idque pro diversa *Fœderis Evangelici* administratione, diversimodè. Scilicet in *œconomiâ V. T.* *Votum ipsum* per *circumcisionem*: ipsa verò plenior confirmatio, *Voti*, per *agni paschalis* elionem fiebat. In *œconomiâ* verò *N. Test.* *Votum hoc Generale*, per *Baptismum* in *Christi sanguinem*: ipsa verò iteratio & confirmatio in *Cœnâ Dominicâ* fit. Et hoc *Votum*, *1. Petr. 3. v. 21. Stipulatio bona Conscientiæ dicitur*. Nec quicquam naturalis obligatio; vel illa, quæ ex *Dei mandato* fluit; vel quæ ex hâc jam *stipulatione*, in *Baptismo* consideratâ, oritur, novæ *stipulationi*, in *Specialibus votis*, factæ, præjudicat (ut etiam *supr. Thef. IV. monui*;) quin fieri debeat, vel possit. Hâc namque ratione, nostra imbecillitas stabilitur, fumigans zelus accenditur, inque præstandis proximo officiis, gelida *Charitas* ardentior redditur.

XIII. Quantum ad *Secundum*: hoc solummodò à quibusdam, in specie, ex certâ & speciali causâ nuncupatur. Commodè itaque huc revocari possunt, *1. Judæorum Vota*, de *Cerimoniis & Ritibus*, ad *Cultum divinum* pertinentibus. 1. *Quale* erat *Votum Naziræorum*, citra *singulare Dei mandatum*, sponte suâ, se ipsos obligantium: *Num. 6. 1. --- 2. 1. Dico contra singulare Dei mandatum*: *Q.* hæcenus, nullum à *Deo mandatum* tale extabat. Sed qui sic erant obligati, ii à *Vino abstinere* debebant; *Capillos non tondere*, & *similia*: & hic jam ritus, in sponte suâ obligatis, necessitatem præcepti habebat. 2. *Quale & illud*, cùm quis *Judæorum*, sponte suâ,

ad

ad conservationem Rituum legalium, quorum Deus certam Regulam *Lev. 27.* expressit, bona sua conferebat. In quibus adhuc, nullum prorsus fundamentum apparet, Votorum illorum, quæ Pontificii tam magnoperè & acutè, commendant ac deprædicant.

XIV. Huc item II. externa quædam corporalia exercitia, in bonum finem, spontè, ex Voto, promissa, revocantur, quæ juxta formalitatem. sup. th. VI. expressam, in utràque œconomiâ liberè sunt exercita, liberè etiàm modò exercentur. In Vet. Test. sic exercebantur (ut quibusdam videtur) Rechabitæ. *Ier. 35.* qui à vino abstinebant, vineam non plantabant, hortum non colebant. &c. Idque ex præcepto Jonadabi; ut eos maturè calamitati ferendæ, qualem in captivitate Babylonica posteri erant laturo, assuefaceret. Maturè tamen hic moneo, cucullatos monachos hoc locò fulciri minimè, propter disparitatem Analogiæ, quæ inter Votum Rechabitarum, & illorum, intercedit: ut suo loco videbimus. In œconomiâ N. T. quoque corporalia exercitia, ut Rechabitarum, etsi non *Formaliter*; tamen *materialiter*: imò & ipsorum Naziræorum Vota, licet *Formaliter* voveri non possint, cum aliquid Typici involverint, tamè *materialiter* voveri possunt: servatis scilicet conditionibus ad id requisitis. Sic hos vel illos reditus, hanc vel illam pecuniam, Voto solenni Eleëmofynis destinare licet. Sic ad aliquam rei licitæ abstinentiam: ut vini, in ordinario victu, &c. se voto obstringere licet. Sic fas est certum aliquem diem voto designare, non simpliciter & superstitiosè; verùm ut omnis generis pietatis exercitia: inter quæ preces, tanquàm duabus alis Jejunio & Eleëmofynis, stipatæ, principes sunt, in eo fieri possint, ad gratitudinem Deo, propter aliquod singulare beneficium, præstandam.

XV. Sed & ratione modi Votum hæcenus sic explicatum, ac divisum, haud in concinnè & inutiliter in considerationem ulteriorem venit: I. |Qua, *Aliud* ex conditione aliquâ suspenditur; Aliud omni prorsus conditione caret: unde illud *conditionale*; hoc *Absolutum* dicitur. Ad primùm refertur illud Jacobi Votum: *Gen. 28. 20. 21.* Item Annæ, *1. Sam. 1. 11.* Sic Israëlitarum, *Num. 21. 2.* & Jephthæ, quamvis temerarium, conditionale fuit. Cætera pœnè omnia Votorum exempla, in Sacris occurrentia, ad *Absolutum* referuntur; ut sunt Saulis, *1. Sam. 14. 24.* Davidis, *Psal. 22. 26. & 61. 9. & 66. 13. 14.* Nautarum, *Ion. 1. 19.* Pauli, *Act. 18. 18.* Judæorum, *Act. 23. 12. 14.* II. Quæ *Aliud* verbis clarè prolatis, *Aliud* animo tantum concipitur. Sic *Hanna* in animo vovebat Deo; *1. Sam. 1. 13.* Reliqua omnia ferè ad prius genus referri possunt.

XVI. Quantum verò ad durationem attinet, quædam vinculo duntaxat temporario, quædam autem per omnem vitam durante obstringunt & obligant: illa (ut in Naziræis) *Temporaria*; hæc (ut in Rechabitis) perpetua dicuntur. Prioris exemplum etiàm est in Paulo, *Act. 18. 18.* &c. Posterioris in Davide, *Psal. 24. 2. 3. &c.* Sic nostri sæculi homines hodiè vovent perpetua vota Deo servanda; quæ tamen (citra generale illud in Sacramentis) rariora sunt, quàm Temporaria: Illa ut plurimum

in Absolutis; hæc in Conditionalibus fieri solent. Verùm hæc *queritur*: I. An Absoluta & perpetua Vota, aut simpliciter irritari, aut secundum quid in aliud mutari possint? I. *Ad Primum* membrum, Resp. Ejusmodi vota, legitimis conditionibus fundata, Tum citra nominis divini irreverentiam; cum religiosa Dei invocatio eis infit, pari pœnè ratione, ac juramentum, irritari; Tum citra apertorum Dei verborum, læsionem, ejusque mandatorum everfionem, solvi nequaquam possunt: quæ difficilius, ac Cœlum & Terram, præterire, necesse est. Ergo aut Votum non fiat; aut si fiat, juxta hæc Dei mandata, religiosè servetur, oportet. *Vovete*, sed etiàm, *reddite Domino Deo vestro*; Psal. 76, 12. *Si quid vovisti, ne moreris reddere Deo*, Eccl. 5. 3. *Si nolueris polliceri, absque peccato eris: quod autem semel egressum est de labiis Tuis, observabis; & facies sicut promisisti Domino Deo Tuo.* &c. Deut. 23, 22, 23. Sic exemplum est in Jacobo. Gen. 28. Item in *Anna*, I. Sam. 1. &c. Sed nec Deus hoc inultum relinquere solet: ut in *Ananià & Saphirâ*, propter Voti retractationem intereuntibus miserè, clarum exemplum proponitur. Nec auctoritatem istam, Vota scilicet legitima faciendi irrita, quisquam Creaturarum rationalium sibi vindicare potest; licet Pontificii, eam Papæ adscribere velint. Nuda namque Creatura cum sit, ejus potestas ad dispensandum, de obligatione Deo factâ, extendi nequit.

2. *Ad secundum* membrum Resp. *Affirmando*: Scilicet potest quis Vota priùs Deo facta commutare in Alia: eâ interim lege, ut ne fiat temerè; atque illud, in quod priùs mutatur, melius sit, & sic contineat quod priùs erat promissum. Ita enim excellenter solvere Votum, infringere non est. II. *Queritur*: An nullo modo à votis possit quis liberari? Resp. Potest juxta Regulam: *In male promissis rescindere fidem*. Nec enim hominem fidelem, obstructum manere vinculo iniquitatis decet; sed de vitiosis Votis, pœnitentiam agere. Modi verò, quibus à Votis liberari possumus, pœnè sunt hi: *Vel* si res, de quâ Votum erat factum, fiat impossibilis, inutilis, & majoris boni impeditiva; *Vel*, si Voti conditio deficiat; *Vel*, si res, de quâ vovemus, ab alterius potestate dependeat, & is consentire nolit: quò posteriori modo, & Mariti Uxorum, & Parentes Liberorum Vota, irrita facere possunt, juxta Num. 30. 4. 5.

XVII. His ita positis & examinatis; prout instituti ratio requirit de aliis quibusdam, hoc nomine venientibus agere, progredior jam demùm, ad Tria illa Famosa veræ ac Orthodoxæ sententiæ, in superioribus hæctenus satis explicatæ, penitus repugnantia, Pontificiorum vota: ut sunt, Votum continentiæ; Votum paupertatis; & Votum Regularis obedientiæ: eaque in sequentibus paulò pressius examinabo. Ut autem serenior lux in iis, suos exerere radios possit. I. Generali quâdam Descriptione, eorum naturam depingere. II. Depictam ex suis Causis, sejunctim, eò, scilicet, quò occurrent, ordine, examinare, nitor.

XVIII. Vota igitur illa Pontificia, sunt Promissiones, de rebus, tum voventi impossibilibus; tum cui vovetur invis, à Personis, ut plurimùm nõ liberis, illegitimè Deo facta. In qua Definitione, Tres præcipuè conditiones, quò cæteræ quoque facillè revocantur, occurrunt. Juxta quas, tanquam Lydios lapides, *Primum Votum* scilicet,

scilicet CONTINENTIÆ, quò quis Matrimonium in perpetuum abdicat, & virginitatem perpetuam Deo vovet, sic potest examinari. I. Quod voventi est impossibile; quod Deo invisum; de iis à Personis alieni juris, factum Votum, non est legitimum. Sed Votum Continentiæ de rebus Voventi impossibilibus; Deo autem invisis; à Personis alieni juris, fit. Ergò votum Continentiæ est illegitimum. Major probatione indiget nullà. Legitima namque voti hæc Triâ præcipuè sunt requisita: 1. Ut sit de possibilibus, non quæ sphæram activitatis, voventis excedant. II. Ut Deo sit gratum & acceptum; idque fit, si expresso Sacratissimæ Majestatis suæ mandato non adversetur, ut supra thes. IV. V. VI. videre est. III. Ut sit Persona vovens sui juris: ne scilicet votum irritum habeatur. Exemp. Num. 30. 4. 5. Quod ad *Minorem* attinet, eam per partes eo probatum.

XIX. Primum igitur membrum *Minoris* sic probatur. 1. Qui vovet perpetuam Continentiam, Is frequenter sibi impossibile vovet. Sed Pontificii, &c. Ergò. Major facile probatur. Quia Continentia est tale Dei donum, cujus non omnes sunt capaces, nisi demùm illi, quibus cœlitus datum est; ut disertè Servator noster loquitur *Math. 9. vers. 11.* Nec juxta illud: *Matt. 7. vers. 7. Petite & accipietis* &c. Deus hanc continentiam omnibus est indulturus. Nam, promissio divina, de bonis communibus & ad salutem absolutè necessariis, sonat ut sunt: Fidei, & Sanctimonix, Perseverantiæ, Peccatorum remissio, &c. At Continentia, Cœlibatus, Bona valetudo, &c. talia non sunt: sed specialia. Ergò. Nec omnibus, etiamsi sint Electi, & pro virili suâ allaborent, hoc Donum continentix datur. Quia gratix gratis datæ (ut est donum continentix) ex nostrâ electione, nostrove studio non pendent, seu nostræ electioni non magis subsunt, quam dona Miraculorum & Prophetix: quæ omnibus Communia non sũnt. Nec aliam ob causam Divus Paulus Juniores Fœminas nubere jussit. *1. Tim. 5. vers. 14.* quàm quòd videret, non omnibus æquè esse datum, ut cœlibes manere possint. Dicit enim: *Unusquisque donum suum habet à Deo:* Adeòque non facile ab omnibus impetrari etiam precibus. Sic Paulus ter obnixè, propter *carnis stimulum*, Satanæ nuncium, à se removendum, orans, votum non non obtinuit; quia ardens petitio, non in Objectum, simpliciter ad salutem necessariam & Commune: sed in Speciale & proprium ferebatur.

XX. Secundum membrum *Minoris* sic probatur: Quod Dei mandato & Conscientiæ Libertati contrariatur, id proculdubio, ipsi Deo est Invisum, & Christianis tædiosum. Sed hoc Votum continentix, &c. Ergò. Major vera est. 1. Ratione Dei: Q. cum Deus propter Sanctitatem, bonum duntaxat Formaliter velle possit, & quod vult mandet; proinde malum, quod bono est contrarium, odisse, ac ei maximè esse invisum, necesse est. 2. Ratione Christianorum: Q. duplex ærumna est, semel partâ per Christum libertate, iterùm privari, ac Conscientiæ vinculis auctoratum teneri. Jam hujus Argumenti Propositio secunda seu *Minor* probanda nobis incumbit: quæ sic habet: Votum

con-

continentiæ, in quibusvis, Dei mandato contrariatur: Cujus Veritas, in sequentibus probè potest demonstrari. 1. Q. Disertum mandatum extat; ut *Unusquisque suam Uxorem habeat*. 1. Cor. 7. 2. Et *vers. 9. Quod si se non contineat matrimonium contrahat: nam melius est matrimonium contrahere, quam uri*. Quæ verba Apostoli. 1. Non tantum permissionem, verum ipsissimum Dei mandatum continere, verè colligitur. Ne enim Spiritus Sancti scopus alius est, in hoc toto capite, quam necessarium remedium adversus incontinentiam præscribere. Proinde non verbis *Permissionis, sed mandati*, utitur. 2. Verba ista Apostoli tam latè extenduntur, ut ambitù suo, eos, omnes comprehendant, qui ultioni obnoxii sunt; sive illi sint Episcopi, Presbyteri, Diaconi, sive alii. 3. Verba ista specialiter, de illis etiã, qui se ad Cœlibatù adstrictos fortè reputarit, generaliter prædicantur: quod vel *ex vers. 35, cum 37. evidens est*. 2. Eadem *Minor* sic verificatur. Q. Votum perpetui cœlibatùs, primitivam illam Dei institutionem, quã Marem & Fœminam conjugio junxit. *Gen. 1. 27. 28. & 2. 21. 24.* evertit; medium, non modo propagandi generis humani, sed & ipsius Ecclesiæ Dei, ab ipso Deo sapienter ordinatum, tollit. Spiritù Sancto, *Conjugium honorabile* dicenti *Hebr. 13. 4.* ad os contradicit: Quod & ipse Spiritus Sanctus, omnis veritatis fons, talione cædit; etenim per Divum Paulum 1. *Tim. 4. 1. Doctrinam Damoniorum* appellat.

XXI. Eidem *Minori* ulterius probandæ. III. Nubes exemplorum, tùm Veterùm Nov. Testam. inserviunt. Q. In Veteri Testamento, Patriarche, Prophetæ, Sacerdotes, Levitæ; In Nov. Testam. Apostoli, Evangelistæ, Episcopi. 1. Cor. 9. 5. 1. *Tim. 111, 2, 4, 5.* Tit. 1, 6. in matrimonio vixisse, insuper, passim in *S. S. Literis* commemorantur. Quæ omnia, etiã si Deus Sapiens, literis signari voluerit, Papanum tamen, istiusmodi Cœlibatùs Votum, petulanter, & inique, eversum ire conatur. Ex quorum conjugatorum numero, minimè Petrus Apostolus, quem illi Primum Pontificem Romanum fuisse volunt, eliminandus censetur. Cùm ei disertè, Scriptura. *S. Matth. 8. vers. 14. Uxorem tribuat*. Qui suum conjugium, eò ipso, quia *Matth. 19. vers. 27. dicit: Ecce reliquimus omnia, &c.* non est, abruptisse, putandus. Eò enim factò, Christo taliter docenti. *vers. 6. Itaque non amplius sunt duo, sed una caro: Quod ergò Deus conjunxit, homo ne separet.* obnixè contrariatus fuisset. Reliquit ergò, Uxoris usum tantisper, non verò Uxorem prorsùs. Si verò, quia dicit: *Omnia*, nihil sit excipiendum, dicendum erit, quod, etiã ciborum, vestimentorum, &c. usum reliquerit. 2. Ipse quoque Christus, id absolutè non postulavit, ut propter suum nomen Uxor & liberi relinquerentur: sed illa solùm, quæ eorum zelum extinguerent, pietatem retardarent, & illos, nosque simul impedirent, quò minùs Christum sequeremur. Deinde si quis adversarius urgeat: Petrum ab Apostolatu Filios genuisse, non posse ostendi. Facile Respondero: Ridiculè concludi: non legitur. Ergò non genuit. 2. Etiam si affirmativè constaret, eum Filios non genuisse; nec tamen concluderetur: Uxori suæ non cohabitasse, cùm non omnes homines, etiã si sint Fideles, in Conjugio viventes, liberis augeantur. Nec secùs

de Philippo E uangelistâ sentiendum: qui Filiâs etiâ Viris tradidit; referente Clem. Alexandrino, Strom. lib. 3. Hoc Adversarij cùm negare erubescant, audacter fingunt, eos post Apostolatam Uxoribus non esse usos. Verum & hîc latibula quærentes, in foveam cadunt. Disertum enim Paulinum præceptum extat, 1. Cor. 7. 5. *Ne fraudate alter alterum, nisi ex consensu ad tempus.* In quod ipsimet Apostoli impigissent, si uxores post Apostolatam prorsus deseruissent: quod dicere est iniquum.

XXII. Sed & reliqui Apostoli minimè sunt excludendi; ut sunt Fratres Domini, Johannes & Jacobus; qui uxores suas circumduxêre. Item Paulus, saltem quatenus ipsi uxorato esse licuit, (nec enim actû fuisse conjugatum, magnoperè contendimus) & similiter ac aliis Apostolis uxorem habendi potestas fuit data; cùm ipse de potestate, sibi ac Barnabæ, mulierem secum circumducendâ, etiâ concessâ, 1. Cor. 9. 5. loquatur. Qui locus, frustra, ipsis Pontificiis, quorundam partim novorum; partim in suspicionem attractorum; partim suis affectibus indulgentium Interpretum, auctoritate, nixis, detorquetur in talem sensum: *Intelliguntur hic, inquit, per mulierè, pia matrona & fideles femina, ut Ancilla Domini suis seruiens; quæ Sanctâ ipsorum viâ allecât, eos ultro sequebantur.* 1. Nam quæ vetustissimus illorum omnium, inter Græcos, Interpres, Clemens Alexandrinus, à nostris stat partibus; taliter inquit: *Paulus certe non veretur, in quâdam Epistola, suam appellare Conjugem; quam non circumferebat, ad Commoditatem ministerii sui.* Tertullianus verò Latinorum Interpret, taliter: *Licebat & Apostolis nubere; & uxores circumducere licebat.* 2. Quia honestati, talis interpretatio non satis convenit. Si enim Apostolus de alienis mulieribus, sic dixisset: *Quod si majori eum Barnabâ oneri Ecclesiæ esse vellemus, mulieres quâdam focarie, circumducendæ & publicis sumptibus alendi essent;* Quomodò finistram, de se, aliorum suspicionem avertissent satis? 3. Nec mulieres pari modo, ac Christum, eos sequebantur: Christum namque comitantes Matronæ, ipsum, ejusque Discipulos, ex bonis, quæ eis superebant, alebant. At si de talibus & tam divitibus matronis, secum circumducendis, quæ necessaria sibi suppeditasset, Paulus fuisset locutus, iste casus lexamini magis, quàm oneri, Ecclesiis fuisset. Prætereâ, Apostolus de ordinario Comitatu loquitur. At Christum mulieres extraordinariè comitabantur; quod vel indè colligitur: *Q. Mirabantur Discipuli, eum cum muliere loqui.* Joh. 4. 27. Denique Christus, eandem semper Regionem peragrabat. At Apostoli diversas, magna itinera perficiendo. Proindè Comitatum quoque oportuit esse parvum, & quidem talem, qui aliorum calumniæ obnoxius non esset. Ex his igitur jam (quæ triplici argumentorum Classe, duabus proximè præcedentibus, sunt comprehensa) omnibus, Votum istud Continentiæ, seu Cælibatus, sacratissimo Dei verbo contrariari, certissimè concludo.

XXIII. Neque aliud agere, quàm oleum & operam Adversarios perdere, puto; cùm in SS. Literis hoc cælibatus Votum, fundatum esse, contendunt. 1. Enim Sacerdotum & Levitarum Exempla nihil illos juvant: quin imò apprimè in hostes Conjugii retorquentur: Si namque Sacerdotibus Leviticis uxoratis esse licuit, in quibus

bus, tanquàm Christi Typis, magna puritas requirebatur; quid n̄ ministris N. Test. liceat? Sed *Inst. Exod. 12. Iubentur* Agnum Pascalem comesturi, renes suos accingere. Ergò. R. Indè nihil ampliùs concluditur, præterquàm quòd, Agnum Pascalem primâ vice comesturi debuerint esse parati, sivi accincte ad iter suscipiendû, & egrediendû ex Ægypto. Deindè si omninò exponemus allegoricè, concludetur solummodò, quòd Conjugalem Castitatem præ se ferre debuerint, & inordinatorum appetituum frænnum manibus tenere. Aliàs enim Conjugati ab Agni Paschalis esû arceri debuissent. Similiter, *1. Sam. 21. 4.* Sacerdos Abimelech, Davidi & ejus viris panẽ Sacrũ daturus, nũ à mulieribus sibi cavissent, inquisivit. Verũ nec indè sequitur, Conjugii usum per se moraliter impurum esse, vel illicitum: Ac proinde Sacerdotibus & ministris ab illo abstinendum esse. Sic namque sequeretur illos Sacerdotes uxoratos (quibus ille panis ordinarius cibus erat) eos comedere non potuisse unquã. Sed insuper violenter, & per Consequentias longâ serie deductas, dicitur: Sacerdotes, panibus sacris vescentes, Sacrum ministrantes, certis quibusda diebus abstinebant. Ergò ministri N. Test. perpetuò abstinere debent. Falsum præterea Adversarii fundamentum sternunt: scil. Vitam Conjugatam, tantâ Sanctitate & puritate carere, quantâ munere Sacrodotali esset digna: per Eculeos educentes; Ergò vita Conjugata, muneri Sacrificandi, orationis studio, Curæque Pastoralis obsistit. **I. Q.** Aaronem summum Sacerdotem reliquosque Levitas, Viros Sacratissimos, vita Conjugata, à nullâ specie officii sacri prohibuit. **II. Q.** In Nov. Test. quoque vita Conjugata Christi Apostolos ab omni pietatis exercitio non prohibuit; in Pastoralis curâ remissiores non fecit. Ergò.

XXIV. Nihil etiã stringunt, quæ loca, ex Doctrinâ Apostolicâ objectare solent. **I.** Namque *Tit. 1. 8.* Cùm Apostolus, Episcopum, seu Presbyterum, Inculpabilem, Temperantem, &c. *Continentem* esse vult: eò ipsò à matrimonio abstinere non jubet: imò contrã, tanquàm legitimum continentiaẽ *mediũ*, voce: *Continentem*: Matrimonium, inclusit; quod vel indè probatur: Quia quem *vers. 8.* dicit, esse debere *Continentem*: Eundem vult sup. *vers. 6.* *Unius uxoris virum, liberos habentem* &c. Porro Continentia Matrimonio non opponitur; quæ tam in Conjugio, quàm extra illud, locum habet. Theophylactus quoque ad illud: *Continentem* ita scribit: *Non solum in Cibis; verum etiam, linguã, manu, oculis impudicis imperium exercentem: in talibus enim reorandis & coercendis, vera est Temperantia, sive Continentia.* **II.** Urgent. *2. Tim. 2. 4.* Sacerdotes, seu Ministri, negociis mundanis implicari non debent. Ergò nec matrimonio studere. Sed hîc suò se gladiò jugulant: Sacramentum (ex eorum mente loquor) rebus profanis & mundanis intermiscentes. Nos verò negamus, per negocium mundanum, hîc matrimonium, intelligi debere. **I. Q.** Cornelio à Lapide, teste, *Vite occupationes & negociationes, illæ sunt, quibus victum, vestitum, & reliqua ad vitam tuendam opportuna, comparamus & conquirimus.* Quare usque ad vinculum Conjugii, non magis, nunc quoque, extendi debent; quàm in Vet. Test. Sacerdotib. & Prophetis, negociis sæcularibus, etsi non occupa-

occupatis: tamen usum Conjugii habentibus. 11. Q. Si nemo militans, negociis sæcularibus (h. e. ut illi volunt, Conjugii difficultatibus,) se implicare debet. Et omnes omninò fideles, suò sensù, Deo militent. Ergò sequitur, omnes omninò fideles in Cœlibatù vivere debere: quod ridiculum. 111. Sed & ridiculè, ex 1. Cor. 7. 5. concludunt: Conjugati, usque ad tempus ex consensu, ab usù conjugii cessant, ut melius precibus vacare possint. Ergò Sacerdotes, & alii Sacrati homines, cum orare perpetuò debeant, etiam à Matrimonio perpetim abstinere debent. Nam hic locus, Cœlibatùs Pontificii, ingulum magis petit, quàm adstruit. 1. Q. Conjugibus, jejuniò & precibus extraordinem, vacaturis, licet iterum convenire. Ergò perpetuus cœlibatus inde minimè sequitur. 2. Q. per eandem Consequentiam, Sacerdotes, Monachi, ab omni cibo, ab omni Vini protù abstinere deberent. Nec enim, ad preces extraordinarias, magis interdicitur usus conjugii, quàm ad jejunia, usus cibi: quæ utraque ab Apostolo uxorato esse liceret. *in n* quia, quæ Christianus *indescinenter* eis, orandum sit ex præcepto Divino. 1. Theff. 5. *tum*, quia Solennes & publicæ preces, (ut hîc intelligi debent) Clericis & Lajcis sint Communes æquè. Ergò hoc tantum verè concluditur: Clerici, seu omnes Sacrati homines: ut, Sacerdotes, Ministri: &c. magis debent ab usu nuptiarum abstinere, quàm Lajci. h. e. extra Ecclesiasticum ordinem constituti. 4. Nullo modo procedit & illud, quod ex loco. 1. Cor. 7. 33. violenter exugere volunt: Scilicet. Sacerdotes & Presbyteri, curare debent, quæ sunt Domini. Ergo eis à Matrimonio abstinendum. Q. falsò supponitur, Sacerdotes conjugatos, ea, quæ sunt Domini, non posse simpliciter curare, & per id Deo placere. Secus namque tamquam simpliciter malum, Conjugium, exemplis, Patriarcharum, piorum Regum, & Prophetarum, virorum conjugatorum, ex catalogo piorum ac verè fidelium, elisis, (quod pium pectus adhorret!) in universum foret damnandum. Ergò Apostoli mens est: In vita cælibe, pietas, & cultus Spiritualis, non tot in volvuntur curis, quàm in vitâ conjugatâ: adeoque minùs cælebs distrahitur. Verùm ista non est sufficiens causa, cur *vel* à Sacro ministerio conjugati arceantur; *vel* matrimonium in talibus damnandum sit. Quia nec matrimonium, quâ tale, in causa est, sed ejus adjuncta, quæ etiam alijs commodis pensari possunt.

X X V. Solent præterea, pœnæ sexcenta ejusmodi loca, ex Christi Salvatoris, & Pauli dictis, arripere, & atrox bellum Conjugio, Sapientis Dei instituto, indicere, apparentes continentiaæ fructus recensere: quibus nec Christus Dominus, nec S. Paulus cœlibatam istum contentiosum, suadent, laudant & ad eum, quemquam invitant. Quare frustra, *Adversarii* suum Cœlibatam impurum, Sacra Scripturæ, gratis affixum, nomine specioso continentiaæ velatum (per quem Clerus Pontificius, omninm turptudinum inexpurgabilis sentina factus) magnoperè commendant, & orbi Christiano, stigmatis instar, inurere fatagunt; Scilicet Dei institutum impuritatis arguunt, faciunt ut & alii arguant; Sub prætextu cœlibatùs, So-

domam

domam & Gomorrhæam refodiunt; faciunt, ut & alii refodiant; Scortorum complexibus se inquinant; faciunt, ut & alii inquinentur. Denique eò impudentiæ delabuntur, ut scortum in Supellectili foveant; Conjugium eliminent. Quod neganti, Costorus. *Enchir. cap. 17. prop. 9.* testatur: inquit enim: *Gravitus peccare sacerdotem, si uxorem ducat, quam si domi concubinam foveat.* Sic Bellar. Sic Cornelius à Lapide quoque.

XXVI. Atque sic hæc Propositionis illius secundæ, sup. Thef. xvi. Generaliter propositæ, Duo priora membra: (scilicet, Quod Votum Continentiæ Papanum 1. De rebus Impossibilibus. 2. De rebus Deo invisibilibus fiat) satis fusè probata, & cum Adversariorum Argumentis, suis locis occurrentibus, pertractata, reor. Tertium sequitur probandum: Quod scilicet: Votum idem Continentiæ Papanum, fiat à Personis alieni juris: cum videlicet Liberi, invitis Parentibus, Vitam monasticam vovent, aut suscipiunt. Quod etiam propter sequentes rationes fieri debere pernegamus. 1. Q. id multum Reverentiæ, obedientiæ & Fidei Parentibus debita, præjudicat. 2. Q. Solummodò Parentum improbatio poterat in V. T. Liberorum vota, aliàs Deo grata & accepta, irrita facere. *Num. 30. 5. 6.* Quod in N. T. perinde habet locum. 3. Q. Mos ille Phariseorum, quò liberi se, aut sua, Deo sacra faciebant, graviter à Christo Salvatore reprehenditur. *Marc. 7. 12. 13.* 4. Q. Et ratio evincit, neminem absolute Deo vovere posse, quod suum non est. At Liberi non sunt sui ipsorum, sed parentum possessio. *Psal. 127. 5.*

XXVII. Nec quicquam Causæ Levandæ Pontificiorum patrocinantur, quæ interdum ex Sacris proferri solent. 1. Scilicet, *Deut. 33. 9.* Legitur, *Levitas non cognovisse Fratres, Patres suos, & Matres suas.* Hinc ineptè concludunt. Ergò liberis, parentibus invitis, & nunc Monasteria ingredi licet. Q. quod Levitæ propter impurum cum Moabitibus commercium *Num. 35. 5. 7. 8.*, nullò respectu personarum habitò, quosvis sive parentes, sive Fratres, obvios occidebant, ad hoc, Speciali Dei præcepto, obligabantur. Sed hodiè, tali casu non existente, nec ad id Formaliter; nec ad Vitam Monasticam, Dei mandato, quisquam obligatur. Quinimò apertum cuivis intuenti præceptum: *honora Patrem Tuum &c.* 11. Cum & ex *Matt. 10. 37.* Christi Dilectionem, supra Parentes objectant: Falsò supponunt: illis votis, dilectionem Christi ostendi, Deoque obedientiam præstari. Q. Deus talis vitæ Monasticæ, verbo suo, Author non est: quin potius, Dei obedientia, & dilectio Christi ostenditur: si Parentibus suis honor, juxta ipsius mandatum, præstetur. Atqui sic vota Monastica evertuntur potius, quam stabiliuntur. Nec ex *Luc. 16. 26.* aliud Concluditur. Q. ibi quoque verba Christi, non simpliciter, sed comparatè sunt intelligenda. Quomodò etiam, quandoque persone conjugii vinculo aliis obstrictæ, atque ita sui juris non existentes, obligatione istâ susque deque habita, vitam monasticam vovent & ingrediuntur; hinc loci, brevitate studio, non persequar.

XXVIII. Sic breviter de Voto Continentiæ: Juxta ordinem institutum sequi-

tur VOTUM PAUPERATIS Spontanæ: quod est ejusmodi pollicitatio, quâ homo Papanus, Sponte suâ, omni bonorum propriorum jure & usû deposito, se ad vitam fucatâ paupertatè traducendam, ut eò ipso magis jejuniis & precibus vacare possit, obstringit. In hâc Descriptione Tria, præ cæteris, Speculanda veniunt. 1. In quâ re Paupertas illa consistat, examinare; 2. An ejusmodi paupertatem vovere sit licitum & laudabile, inquirere; 3. Quis præcipuus denique Finis talis voti habeatur, examinare.

XXIX. Quantum ad *Primum*: Paupertas illa in Definitione, suâ Formalitate duos comprehendit Terminos: Unum *A quo*, alterum *ad quem*: qui conjunctim in Subjecto, scilicet, aliquo homine Pontificio, deprehensi, Cucullam aculeatam, vertici circumtonso infigunt. 1. Terminus itaque *à quo*, est qualiumcunq; bonorum proprietates, eorumque legitima possessio: quibus ultrò abdicatis, homines Specificati, Voto, tanquam forti, Monachorum, falsò Religiosorum dictorum, muro, se, perpetuò includunt, & inextricabiliter cingunt. 2. Terminus *ad quem*: est perpetua & misera, (si ità dicere fas sit, ebullientem culinam) egestas, in quam se, præcipites, Sponte suâ, (si non ex desperatione, quæ ut plurimum Monachos facere solet, & præsentium tædiò, aut imprudenti festinatione) dare solent. Sæpè namque, quemadmodum pisces, lusitando nassam subeuntes, egredi nequeunt; sic Monachi, vel desperatione, vel præsentium tædiò, *vel* præcipitantia eò adiguntur, ut pudore & mœstitiâ ibi retineantur perpetim.

XXX. In hâc verò Monachorum votivâ paupertate duplex actus considerari potest: *vel* enim proprietatem & jus bona possidendi, secundum quid tantum, persona vovens deponit & abdicat: relinquit enim Communitati; & tandem communis tanquam boni, cum illis, usû, potitur: *vel* Simpliciter. Undè hi mendicantium nomine cluent, victum ostiatim emendicantes. Prior paupertas ad meram illusionem adspirat: quia illâ paupertate ità illi Monachi afficiuntur, ut nullâ re egeant: verùm communes divitias habentes, splendide alantur, pingua abdomina sagineant, & splendide vivant: quales sunt omnes Monachi Benedictini, Carthusiani, & alii. Posterior verò hypocrisis sapit. Non enim desunt fictæ & simulatæ austeritates apud tales plurimos: *qui Curios simulant, & Bacchanalia vivunt.*

XXXI. Ut autem nativò colore, ista eorum hypocrisis, ulterius depingi queat, in Causam Efficientem Voti hujus Paupertatis, merito inquirendum puto. Vovetur ergò, 1. *Vel* à Paupere simpliciter; *vel* 2. A Divite: Ille cum huic voto se adstringit, minus quidem desipere videtur: verùm Deo Opt. M. S. gravissimè illudit. Sux namque paupertatis, sub voti prætextû, remedium quærit: qualiter & *Ignatius Lojola*, post omnes facultates, bello consumptas, fecit. Hinc à S. Hieronymo dicitur: *Clerici eas possident sub Christo paupere opes, quas sub divite Diabolo non habuerunt: ut suspiret eos Ecclesia divites, quos mundus tenuit ante mendicos.* Quid si maximæ partis Monachorum hodiè luxum videret? quibus (cheu taliter pauperibus!) id cordi est, ut pingua jura forbillent, delicati jaceant, omnia nitida & opiparè parata habeant:
verbò;

verbò; nihil ipsis desit. *Hic* dum paupertatem vovet, majorem quidem devotionem ac ille, scilicet pauper, præ se ferre videtur: verùm nec hic quicquam agit. Etsi enim sua bona relinquat, eorum tamen locò communionem divitiis affluentem ingreditur, talibus redivitibus fruitur; ut quamdiu ignis purgatorius flagret, ollam perpetuò ebullientem habeat.

XXXII. His ità in dagatis: quæritur jam *Secundo*: An talem paupertatem vovere sit licitum & laudabile? Ad quod, propter sequentes rationes, Respondeo negando: Nego quippè; & paupertatem ejusmodi, seu egestatem vovendam, & optandam esse, homini Christiano, constanter, pernego. Q. Spiritus Sanctus, per os Regii Prophetæ Davidis, *Psal.* 34. 11; & 37. 20, 21. & 109. 10. Paupertatem hostibus Dei, tanquam miserabilem peccatorum pœnam, imprecatur, & minatur. Quâpropter etiã sapiens Agur eam, tanquã periculosam Virtutis & Exercitiorum pietatis Syrtim ac minacem scopulum, *Prov.* 30, *vers.* 8, 9. deprecatur; ut quæ inter maledictiones numeratur, *Deut.* 28. Quod vel indè probatur: Q. Dominus Salvator quoque nisi in paupertate, aliquid maledictionis subesset, pro nobis, ut nos ditaret. 2. *Cor.* 8. 9. pauper factus non esset. Probatur porrò: Q. Sanctus Paulus Beatitudinem minorem tribuit pauperibus, *Act.* 20. 35. cum dantes beatos prædicat. At pauperes dare non possunt. Ergò. Sed insuper Regulæ à Spir. Sancto. 2. *Thess.* 3. 10. expressæ contrariatur maximè: ubi in Speciali & licitâ vocatione, si quis non operetur, comedere vetatur. Nec aliud Deus voluit significare, cum in Vet. Testam. pauperes esse noluit. *Deut.* 15, *vers.* 4. quã quòd ejusmodi vitæ genus ipsi gratum non sit: quò etiam satisfieri, voluit legi *Genes.* 3. *vers.* 19. expressæ: ubi inquit: *In sudore vultus tui vescere Pane tuo*: adeoque neminem possessioni boni proprii renunciare, donum gratuitò datum respuere vult.

XXXIII. Sed & præterèà Votum mendicitatis meritò damnatur. Q. est contra illud generale votum, in Baptismo sacro susceptum. Siquidem funditus vitæ humanæ finem evertit; officiorum faciendorum, lege moralis præceptorum, ansam præripit: cum scilicet duplici vocationi satisfieri vetat. *Primò*, Generali; quã Deus indefessè colendus, ac proximi officia Charitatis, essent præstanda. *Secundo*, Speciali; quã, juxta mensuram doni, à Deo accepti, quisvis, vitæ Communi servire, vel in Ecclesiã, vel in Repub. teneretur, & hoc præstare nequit: Quæ duæ vocationes ità recipiuntur, ut Prima in secundã: Secunda verò in & cum Primã, perfici debeat. Q. vitæ Christianorum scopus, est servire Deo; non tantum præstando obedientiam Primæ Tabulæ: sed etiã inserviando hominibus, per observationem mandatorum Secundæ Tabulæ. Et hinc est illud: quò dilectio Proximi, impletio legis appelletur: *Rom.* 13. 10. Nec enim cultus Deo debitus, solus & separatim præstari potest: verùm in & cum amore proximi.

XXXIV. Ut ut verò *Votum hoc Paupertatis* ita dēnsō *Argumentorum* agmine, nobis reprobatum sit: nihilominus tamen, non omnem absolute paupertatem respuimus. Scilicet: 1. Quæ Spiritualis diætæ instar nobis à Deo immittitur, eam, omnibus mundi Theauris, pro Nomine Christi, præferendam esse, statuimus. 2. In magnis opibus, Frugalitatem & Temperantiam paupertatis, esse retinendam, non negamus. 3. *Affectû* & voluntate magis, quàm *Effectû* paupertatem, pro Christo, subeundam esse, dicimus. Nam qui priori modo pauper non est, nunquàm saluatur: posteriori verò, qui pauper est, fieri potest ut salvetur; & contrà. 4. Nec Veteres Monachos in ipsorum paupertate (*propter hoc Votum*) simpliciter condemnamus; licet multa eorum facta quoque displiceant: 1. Q. Illi non erant ventres ociosi. 2. Q. Ex illis non pauci erant Conjugati. 3. Q. In cibo, potù, vestitù, Votis, toto denique vitæ cursù, à nostri temporis Monachis differebant.

XXXV. Recedunt ergò non tantùm ab illis, & à nobis; verùm & à veritate, moderni Monachi ineptè: qui non tam *Affectû*, quàm *Effectû* externam Paupertatem voluntariam subeunt: quam & esse Virtutem; & in Evangelio præcipi vel consuli, magis, quàm reliqua duo Vota, (de quibus ne *γῆ*) sequentibus Objectionibus probare nituntur frustra. 1. Q. Dominus Salvator, ex cujus paupertate mendicitatem concludunt malè; nihil illos iuvat. 1. Christus enim, utut fuerit pauper, non tamen mendicus: quod Judæ œconomia & Dispensatio; Loculorum gestatio, *Ioh. 13. 29.* (quos etiàm ducentos illos denarios, *Ioh. 6. 7.* commemoratos, continuisse; & ex iis, vel etiàm aliis, Discipulos cibum emisit *Ioh. 4. 8.* non est absurdum) manifestè probat. 2. Dico nihil iuvare: etiàm si Christum fuisse mendicum, daretur: Q. ejus paupertas fuit expiatoria, & passionum ejus non pars ultima, teste Paulo, *2. Cor. 8. 9.* Ac proindè à Christo ad Monachum argumentari, non est consentaneum.

XXXVI. Objiciunt 2. Locum *Matth. 19. 3.* Verùm & indè *Votum perpetuæ paupertatis* falsò infertur. 1. Q. ad Christum sequendum omnia relinquere, non est, nihil proprii, sive privatim, sive in communi, retinere debere. 2. Q. Nec Discipuli Domini Jesù reliquère omnia bona, in perpetuum; sed ad Tempus. Sic Petrus rediit ad suum rete. *Ioh. 21. 3.* & cum Collegis suis piscatus est. Sic Johannes Christi dilectus Discipulus, domum suam ac bona sua retinuit. Dicitur enim, *Ioh. 19. 26. 27.* Virginem Sanctam sibi commendatam eò deduxisse. 3. Q. Apostoli necessitatem omnia relinquendi, non sponte suâ, & ex voto, qualiter *Monachi*, sed ex Christi præcepto, & pio cordis affectu, sibi imponebant. III. Sed & ulterius ex *vers. 21.* eandem paupertatem, expresso consilio, præscribi,

scribi, falsò inferunt. 1. *Q. Abi, vende omnia, &c.* manifestum Præceptum est. 2. *Q. illò præceptò voluit Christus ipsum Adolescentem, propriè arrogantia & præsumptionis duntaxat convincere: ac proindè Universale non fuit. Sed esto: dicant esse Universale: Jam ita omnes in mundo existentes Christianos paupertatem vovere, & mendicantes Monachos fieri debere, sequetur; Sicque non ad solum Monachorum ordinem pertinere.* IV. Nec usque adèdè plùs ædificantur, citatò locò, *Luc. 14. 33. Ubi Dominus Servator ait: Si quis non valedicit omnibus bonis suis, non potest esse meus Discipulus.* *Q. id non non solum Monachis, sed omnibus Fidelibus dictum est: qui, casu, sicut, ex vitæ suæ & bonorum conservatione, Christi abnegatio colligi posset; potius & vitam, & bona omnia, relinquere, atque abnegare, quam Christo, vitæ Authori, omnium bonorum Datori, non adhærere, & ab ipso deficere, debent. Sensus ergò loci est: fideles bonis suis mundanis, tali tantùm affectù frui debent, ut summâ necessitate postulante, illa omnia, imò & vitam, propter Christum, deserere velint.*

XXXVII. Verùm denique præ cæteris, nonnihil præsidii collocare gaudent, in locum *Matth. 5. 3.* taliter argutantes. Salvator ibi dicit: *Beati pauperes Spiritu &c.* Ergò voluntaria paupertas rectè suscipitur: quia verò soli pauperes sunt beati, & eam soli Monachi voveant: soli quoque Monachi beati sunt (sicine sibi abblandientes) ulterius concludunt. Sed quàm falluntur! rem acù tangentes minimè: *Q. hîc loci, paupertas, quæ commemoratur, longissimè distat ab illa Monachorum paupertate, quæ ultrò suscipitur. In illa namque summa contritio, & humilitas; in hac alta superbia & tumor: illic tristis gemitus: hîc elatio voluptuosa: illic affectiva paupertas intelligitur; hîc effectiva cernitur. Macchè igitur Augustinus & Chrysostomus, in Thomæ catenâ explicant! Sunt, inquit, pauperes Spiritu, qui procul à Superbia & tumore, sentiunt suam paupertatem Spiritualem, & sub illa gemunt. Hæc eadem Glossæ interlinearis sententia quoque. Johannes Ferus Papista, etiàm suò, in hæc verba, commentariò, sic inquit: *Pauper Spiritu est, qui miseriam suam agnoscit & peccata, videt se Dei iudicio obnoxium, & id timet.* Interjectis duabus periodis vicissim sic: *In summâ: paupertas est profundissima humilitas; & ante Deum, ut ita dicam, nihilitas, &c. nihil sibi tribuens; sed omnia in Deum referens, cujus omnia sunt.* Camusius Bellicensis Episcopus quoque lib. De paupertate Euangelicâ, cap. 10. citatis, pro se, aliorum Doctorum, sententiis, intelligit hîc paupertatem affectivam, verè Euangelicam, quæ cum usu & possessione divitiarum compatibilis, cum sit, absque voto exerceri potest. Quare nihil vetat*

in opibus Regiis constitutos, pauperes Evangelicos esse; ut fecit David, & alii. &c. Cæterò quin, si affectiva paupertas in deberet hinc intelligi: Quis beatorum Diogene Cynico esset? qui Spontaneam paupertatem, dolium habuit pro domo; manum pro cochleari.

XXXVIII. Ità paucis de hac etiã Secunda quæstione egimus. Superest Tertia: Videlicet, Quis præcipuus Finis Votivæ hujus Paupertatis sit? De quo, prout ex Definitione, Supr. The. xxvi. data, colligitur, sic ajo: Spontanea Paupertas suscipitur in hunc *Finem Proximum*: ut Monachus Orans & Jejunans, bonorum Mundanorum delictis, quasi totidem Tricis, in Jejunando & Orando, aliisque pietatis exercitiis, minus impediatur. Sed Pape! Quantum mutatus ab illo? Tantã enim impietate, & *Preces & Jejunia*, apud illos, involvuntur ut ob ejus Nubes Tenebrosas, vix è medio hæc tanta bona emicent. Cui probãdo, saltem quoad preces, si animus ferret, sique stricta papyrus pateretur (*tum* quoad *Essentiam* Precum ipsarum: quatenus id Deo obtrudunt, quod preces reverà non sunt, ut AVE MARIA. &c. *Tum*, quoad objecta precum: quatenus multifaria idololatria, in iis occurrit: nunc ad Angelos; nunc ad homines, nunc ad res inanimatas; nunc ad Entia Ficta eas dirigendo; Denique, *tum* quoad Modum: quatenus veræ preces quoque malè ad verum Deum diriguntur) densam Argumentorum nubem effundere valerem.

XXXIX. Hoc idem igitur brevitatis studium, longam moram non ferens, breviter tantum, in Ulteriorem Spontaneam paupertatis Finem, Cui Grex Monachorum, jam sup. Thesi præfatum, substratum esse vult, inquirere jubet. Proinde paupertasilla, vovetur in hunc Finem præcipuum, ut in gratiam Thesauri ficti, in nudam Monachorum Phantasiam cusi, Ærarium, ex alto fundamento, e ductum, condant; meritis suis superabundantibus, impleant; in solutionem debiti aliorum, quorum scilicet, bursa prægnans parturit, convertant; & sub tali prætextu, viduarum domos exedant: ut sic lautius insatiabilem suam ipsorum ingluviem referant, saturent. Tantæ virtutis & beatitudinis, suscipere Votum paupertatis est! Verbo: Finis Voti hujus paupertatis est, Thesaurum congerere; ex eo Nundinationem illam fallacem exercere: qui Monachorum, ex suis Meritis, congestus Thesaurus, & ex eo facta nundinatio, è diametro Meriti & Satisfactionis Jesu Christi, stantes, ultrò corruunt, evanescent. Sed quia hæc ipsa Chartam uberiorè, occasionem fertiliorem, desiderant; singulari ratione, tandem aliquandò, Novò Titulo, Deo juvante, gaudebunt.

X L. Restat jam demum, ex tribus illis Famosis Pontificiorum Votis, Tertium; quod est **REGULARIS OBEDIENTIAE**, tractandum: cujus communis Definitio hæc esto: **Votum obedientiæ Regularis est, quò Monachi, suis Superioribus, seipsos, in Conscientiâ Regularis, omni limitatione boni vel mali exclusâ, in omnibus actionibus & Officiis, que Regulâ Monachali comprehenduntur, resignant & obstringunt.** In quâ Descriptione, inter cætera, ad hæc collimare volo: 1. A quibus ejusmodi Vota usurpari soleant? Ubi *Causam Efficientem*, 2. Quibus illa, in Voto facta, resignatio fieri soleat? Ubi *Objectum Terminans* invenio.

X L I. *Primum* itaque quod attinet: Regularem hanc obedientiam, vovent: *Vel*, In Genere omnes Papani homines, Improprîè tamen, quatenus scilicet non expedientes, quid utile; *vel* decens, *vel* Deo amicum; *vel* naturæ conveniens, *vel* cum veritate concordans sit, per fas & nefas, credere se obstringunt. *Vel* in Specie, & Propriè Monachi tantum, quorum verticibus calvis, Spontanea paupertas, non ita pridem, cucullam pilosam infixit, ad omnem commentitium ordinem observandum, sese, omni jure conscientiæ depositò, obligant. Qui utrique, commento, Legi Divinæ, hòc tùm Naturali, tùm Positivæ magnoperè contrariantur. I. *Naturali*; Q. seipsos non solum in servos, sed etiàm in Bestias transformant; se omni voluntate, & intelligentiâ Spoliantes. II. *Positivæ*; Q. Potius obediendum esse hominibus, eorumque Regulis, quàm Deo & Sacræ Scripturæ, sic docetur: quod reverà facit Bresserus Jesuita, in suis Axiomatib. lib. 4. de Consc. cap. 14. *Obediendum, inquit, Superiori, etsi dubitetur non tantum an precipiat illicitum, &c. Sed etiam quatenus contrarium, Legi Divinæ, Naturali, vel Positivæ, etsi gravissima.* At Sacra pagina, & de hominum præceptis judicium Discretionis requirit, 1. Thess. 5. 21. 1. *Joh. 4. 1. 1. Cor. 10. 11. & Deo potius, quàm hominibus obediendum esse docet, Actor. 4. 19.* Disertè insuper ait: *Ne estote servi hominum;* 1. *Cor. 7. 23.* Quò dictò, Apostolus vetat corda & conscientias, in iis, quæ ad Religionem pertinent, legibus & statutis humanis, mancipari. Quod tamen omnes Monachi pervertunt, suas conscientias, per Votum, subjugando. Quod verò hìc *excipiunt*: se servos hominum non facere; sed justitiæ; Ad id Resp. 1. Imò verò hominum fiunt servi; quia institutis hominum adhærescunt: quod non est justitiæ servire. 2. Q. Justitiæ Deo debita norma, est lex Dei, non Dominicana, Franciscana, vel Lojolitica Regula.

XLII. Nec si in sui præsidium (ut etiã solent) Locum *Matth.* 16. 24. arripiant, multum proficiunt. 1. Q. Christum sequi, non est consilium; sed præcepti, ac proinde omnibus servari cupientibus, sive seculari, sive Monacho, necessarium. 2. Quia soli Deo & Christo, omne iudicium & voluntatem subicere debemus necessariò, 2. *Cor.* 10. 5. sequitur alteri, præter ipsum, hoc fieri debere, esse perabsurdum; cum, legitimis Superioribus quoque, nonnisi usque ad Aras obediendum sit. *Actor.* 4. 19. Frustrà detorquent & illud *Luc.* 10. 16. *Qui vos audit, me audit*, &c. ad Ordinum Superiores. 1. Q. *Monachi quilibet, non docendi, sed plangendi, officium habent*: Hieronymò Epist. ad Riparium sic inquitente. 2: Audiendi sunt quidem Apostoli, & eorum veri Successores: sed quatenus Christus per illorum os loquitur; & idem Euangelium annunciat. At in Prælati, & Jesuiti, contrario modo, se res habet, cum nec à Christo sint instituti; nec Regulis ejus, sed Ignatii Lojola, & aliorum ejus furfuris, Regulis Christi contradistinctis, conscientias suas mancipent.

XLIII. Similiter nervus eorum rumpitur, cum ex *Ier.* 35. 6. hanc obedientiam concludere volunt. 1. Q. Obedientia Monachalis, ex hypothese, est actus Religionis elicitus. At Rechabitarum obedientia erga parentem suum, (si modò præceptum ejus fuerit merè humanam) erat tantum actus Religionis imperatus. 2. Q. Tirinus Jesuita præscriptum Jonadabi negat *in rigore præceptum fuisse*. At Monachorum obedientia, solis superiorum præceptis, in rigore debetur. Præcipitur denique & *Hebr.* 13. 17. obedientia, sed non votiva; non perfectionis Monachalis; nec certi alicujus ordinis hominibus tantum: ut sunt Monachi: Sed obedientia, vi Quinti præcepti exacta; obedientia ab omnibus, piis & Fidelibus Pastoribus, quibus Deus curam animarum demandavit, usque ad aras, præstanda. At nulli Monachorum (saltem quã tali) divinitus est demandata animarum cura: cum omnes Abbates, Priores, & Rectores, &c. quibus in Claustri obedientia vovetur, extra ministerium Ecclesiasticum sunt constituti. Juxta Hieronymum inquitentem ad Heliodor. *Alia est causa Monachi; alia Clerici: Clerici oves pascunt; Ego Monachus pascor*. Ex quibus his omnibus, votivam obedientiam nullum in Sacris habere fundamentum, concludo.

XLIV. Quod *Secundò* jam attinet ad *Objectum Terminans* hujus votivæ obedientiæ, proximè super. duabus Thesisibus refutatæ; non est Deus (ex eorum mente loquor) cui tamen omnes Christiani, juxta pollicitationem in Baptismo factam, suam obedientiam debent: Sed malè feriati Abbates, in Claustri, Rectores, Generales, & Superiores ordinum:

num: Atque antecedenter horum Parentes, qui fuere Franciscus, Dominicus, Ignatius Lojola, Benedictus, &c. A quibus oriunda, discolor & variegata (*Hungarice Tarka, barka,*) Monachorum turba, Authore Camuffio, in xxxiv. Ordines distinctos, in Communione Romanâ distributa; More Corinthiorum dicentium: Ego Cephæ, Ego Pauli, Ego Apollo sum. &c. infinita Nomina fortitur. Undè, prout uniuscujusque Regulis mancipantur, quasi Christiano nomine ejuratò, tanquam indigno tanto supercilio, quidam Benedictini; quidam Dominicani, quidam Lojolitæ; in genere Religiosi, nominantur. Quas Pseudo-religiones Monachales, ut hæcenus, origine: sic instituto, ritibus, vestibus, & coloribus, (quæ brevitatis ergò non attingo) distinctas, tanquam à S. S. Dei Verbo alienas, & pro libitù hominum, erroribus obnoxiorum, confictas, damnamus, proferibimus, & ex animis Christianorum, penitus eradicatas & ejectas cupimus.

X L. V. Nihil moramur quoque objectiones, quæ hinc indè, è Sacro Codice, violenter extorqueri solent. *Tum* quia fundamenta, quibus illa niterentur, ut plurimum jam in antecedentibus sunt everfa: *Tum* quia, quæ ulterius congeri solent, facile diffari possunt. Sic I. Apostolos concedimus primos fuisse, qui Christi Religionem secuti sunt & professi; sed citra omnem Monachatus speciem. Q. Conjugati permanerunt; Uxores circumduxerunt; I. *Cor.* 9. 5. Bona possederunt; *Matth.* 8. 4, &c. II. Quantum ad Fideles Hierosolymitanos attinet, quorum mentio fit *Actor.* 4. 35. Eos negamus Monachos fuisse: I. Q. erant Conjugati. 2. Q. in urbe manebant. 3. Q. Communitate fruebantur. At hæc utraque à Monacho abesse debent: cujus nomen solitudinem significat. III. Philippi Filias quoque negamus Monachas fuisse, *Actor.* 21. 9. I. Q. in Patris ædibus habitabant; non solæ in Claustris. 2. Q. Libertate Conjugii privatæ non fuerunt. IV. Perindè Johannem Baptistam Eremitam fuisse negamus. I. Q. hominum conversationem non fugit: Verùm baptizavit; publicè prædicavit; aulam Herodis etiã adiit. At Monachi & Eremitæ aliter facere debent. 2. Etiam si fuisset Eremita (quod tamen negamus) ejus extraordinaria vocatio in Exemplum attrahi minimè debet. V. Meritò & Naziræorum Monachatum rejicimus. *Num.* 6. 2. I. Q. Naziræatus non erat perpetuus; ut vita Monastica. 2. Q. illi erant Conjugati; *hi* non. 3. Q. illi à vino abstinebant; *hi* pro eo certant. VI. Denique Samuëlis Monachatum diffitemur. Q. Magistratum administravit, Conjugatus fuit, Filios genuit.

XLVI. Quapropter, ut ex his, Monachatum, nullum in Sacris Literis habere fundamentum, certò colligo: sic ex aliis omnibus antecedenter tractatis,

tractatis, de hoc toto Regularis obedientię Voto, cum reliquis duobus (per que etiã Monachi apicem perfectionis attingere sibi blandiuntur) idem verissimè concludo. Jã ad extremum restat, ut sub Consiliorum Evangelicorum gloriã, non amplius militantes, nec umbram ind natæ perfectionis, frustra sectantes: in Præceptis Jesu Nazareni, non in Naziræorum Exemplis, novum quærant Consilium: quò edocente, ad perfectionem omni numero & gradu absolutam, in cœlis, non in Caustis, adspirare, Univerſa Regularium turba, nitatur. Ne ut cum *Critophago*, quadraginta annorum spacio, in fossã, hordeum comedente, & cum *Acephema*, sexaginta annos, cellulę suę incluso, vitam sustitiosam, absque verã pietate, & Charitate, in Eremis aut claustris transigentes, (ubi alii alios juxta *1. Thes. 5. 11.* Exhortari, atque edificare: & *Hebr. 10. 24.* observare, & ad pietatem acuere, non possunt) coram Throno Domini Jesu, respondere, nesciant.

C O R O L L A R I A.

I.

Pontificia Babylon omnes penè mundi thesauros, suis Fraudibus & Imposturis, Indulgentius videlicet & Iubileo, modisque aliis mirandis, in se transfundit: unde meritò Papa Romanus Avarus, Regnum ejus Totum Mercatura mera & Nundinatio fœda dicitur.

II.

Talis verò nundinationis, Coryphæus est Papa, qui ex innumerabilium animarum aeternã perditione dives & pinguis factus est.

III.

Gregales ejus sunt Clerici, Locustæ Vastatrices, qui ex ignorantia, Superstitionis, hereseos, & Idololatriæ, Fumo nati, potestatem accipiunt, tanquam Terrestres Scorpii, ladendi & perdendi homines, signum Draconis in frontibus suis non habentes.

IV.

Qui, etsi Lojolita, Doctores Catholici, Patres Reverendi, Salutentur: imò pro Iesu Christi Sociis flagitiosè, pariter, ac blasphemè, se vendunt: tamen Sp. Sanctus eos appellat, Immundos Dæmoniorum Spiritus, signis mendacibus & verborum Ampullis, imperitum Vulgus seducentes.

V. A qui-

A quibus, & ab eorum impura Synagoga ob Impuritatem ejus Spiritualem Seceſſimus quidem: ſed non a Chriſto & vera ejus Eccleſia. Eſt enim Pontifex Romanus, magnus ille Ovium Prædo, qui prius defecti à Domino: Nos autem Oves Dominica defecimus à Prædone. Eſt ille omnis defectionis caput execrandum Magnus ille Apoſtata, qui a fide Apoſtolica vere Romana, & primitiva integritate jam ſæculis aliquot, prior ſeceſſerat. Nos autem non niſi, poſt multas obteſtationes, poſt diuurnam Reformationis poſtulate expectationem, in vitii, anathemizati, extruſi, omni genere ſeu vitiarum compulſi, Iuxta. Ef. 52. Coll. 2. Cor. 6. 16. 17. Apoc. 18. 4. ab Apoſtata ſeceſſimus: Quod proprie renunciatio Apoſtaſie, non Defectio, dicitur.

Honori & gratia Familiari Ornat.

D. R E S P O N D E N T.

Sipia degeneres, fatuis dabit ignibus auras
 Lux; animos ſtygiâ, nocte Caligo premet.
 Exulat ingenitus plorati pectoris ardor.
 Cymmerioque rigent interiora gelu.
 Empyreos penetrare nequit ſic cœca reeſſus,
 Jactaturque Aris mens gemibunda Vagis,
 Si ſapuiſſe volet, mentitæ libat odorem,
 Fumat cùm Voto myrrha Sabæa Dex
 Si faueat bello, paci, formidet Avernii
 Peſtem, Fictitiis litat honore Diis.
 Thure tuas UMBROSA PALUS, ſic itur ad Aras!
 Umbram pro fumoſtyx Phlegetonque vomes!

Dabat

MICH. N. SARPATAKL

PRESTANTISS. DOMINO
D. R. E S P O N D E N T I.

Amico Singulari.

Alma theatri quamvis defixa sedili
VIRTUS: Puniceo sitque locata Polo;
Rite tamen roseas, niveæ VIRUTIS ad arces:
Si volumus recto, possumus ire pede.
Niteris emeritus VARADI! VIRTUTIS ad arces,
Dum seris Hunniaco semina diu solo.

Amicô calamôlitabæ

JOHANNES DADAI,
Transylvanus.

Amico Singulari

